

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

36. NATO Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi, 7-8 Temmuz 2026 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Zirve kapsamında özellikle Türkiye ve ABD arasında gerçekleşen ikili görüşmelerde, ülkemizin ulusal savunma gücünün tahkimi için hayati önemde görülen F-35 Savaş Uçakları ve KAAN uçaklarının motorlarının tedariki gibi kritik konular görüşülmüş, ayrıca ABD'nin Türkiye'ye bir süredir uyguladığı CAATSA yaptırımlarının kaldırılmasına yönelik diplomatik temaslar gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmelerin sonuçları ile önümüzdeki dönemde Türkiye'nin NATO 3.0 çerçevesinde atması gereken adımları ve üstleneceği sorumlulukları; bunun yanında müttefik ülkelerin savunma harcamalarının 2035'e kadar milli gelirlerinin %5'ine çıkarılması hedefinin Türkiye ekonomisine olası etkilerini değerlendirmek amacıyla Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 101, 102 ve 103'üncü maddeleri gereğince genel görüşme açılmasını arz ederiz.

Ali ÖZTUNÇ
K. M. M. M. M. V.

İman Alpın Alp.

Korç Mv.

İnançgünalp -

Jale Nur SÜLLÜ
ESKİŞEHİR Mv.

Faik ÖZTRAK
Tekirdağ Milletvekili

Hüseyin YILDIZ
Aydın Mv

Semra DİNÇER
Ankara Mv.

Nurten DOWTAR
Tekirdağ Mv.

Ömer KAAK SALICI
İstanbul Mv.

Ali FOLİ KASAP
Kocaeli Mv.

Rifat KARASURÖZ
İzmir Mv

Kadim Durmaz
Tokat Mv

Sevda Erden KILIÇ
İzmir Mv

Vecdi G. İ. İ. İ.
Kırklareli Mv.

Hasan D. İ. İ. İ.
Gaziantep Mv.

Barış BEKTAŞ
Konya Mv.

Ganire Akkış İ. İ. İ.
İstanbul Mv.

Mustafa Adigüzel
Ordu Mv.

Ali KARASAA
İSAK Mv.

Geçet AKAY
Karaman Mv.

GEREKÇE

36. NATO Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi, 7-8 Temmuz 2026 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Bu zirvenin, NATO'nun kendi içerisinde bir yol ayrımı kabul edilen kritik bir dönemde düzenlenmesi Türkiye adına da önemli bir gelişmedir. Amerika Birleşik Devletleri'nin görevdeki başkanı Donald Trump ve NATO'nun Avrupalı müttefikleri arasında bir süredir NATO'nun yapısına ve geleceğine dair süren tartışmalar, ittifakın "NATO 3.0" adıyla bilinen bir yeniden yapılanma dönemine gireceğini işaret etmektedir. Bu yüzden Ankara Zirvesi sırasında ittifakın askeri, siyasi, ekonomik, stratejik ve teknolojik dönüşümüyle ilgili önemli kararların alındığı düşüncesi dünya kamuoyunda yaygındır.

NATO Ankara Zirvesi Sonuç Bildirgesi metninde, ittifaka dair tehditler ağırlıklı olarak Rusya, İran ve Ortadoğu ekseninde değerlendirilirken; güvenlik perspektifi küresel enerji güvenliği ve siber güvenlik alanlarını kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

Avrupa'nın daha fazla sorumluluk üstleneceği, müttefikler arasında yük paylaşımının daha adil belirleneceği yeni bir yaklaşımın esas alındığı bildiride, NATO'nun caydırıcılığı ve savunma kapasitesi, nükleer ve konvansiyonel güç ile füze savunma yeteneklerinin "uzay ve siber varlıklarla" tamamlandığı bir mimariyle tarif edilmiştir. Bildiriye göre müttefiklerin asker unsurlarının hızlı ve güvenli karar almalarına, ortaklaşa hareket etmelerine olanak tanıyan Transatlantik Muharebe Bulutu geliştirilmeye devam edilecek, güvenlik ve savunmada insansız sistemler ile güçlü yapay zekâ modelleri benimsenecektir.

Tüm müttefik ülkeler gibi Türkiye'nin de, güvenlikle ilgili pek çok alanda köklü bir değişimi ifade eden NATO 3.0 döneminde, yeni sorumluluklar yüklenmeye ve pek çok alanı kapsayan bu değişim sürecine uyum sağlamak için yeni adımlar atmaya hazır olması zaruridir.

Diğer taraftan bildiride, kolektif üretim kapasitesinin geliştirilmesinden, savunma sanayii iş birliği ve derinliğinin artırılması ve müttefikler arasındaki savunma ticareti engellerinin kaldırılması için çalışmaktan bahsedilmektedir. Türkiye bu alanlarda bilhassa ABD ile ciddi sorunlar yaşamaktadır.

Nitekim, Türkiye Rusya'dan S-400 füzelerini alması nedeniyle, parasını ödemediği ve aynı zamanda üretim ortağı olduğu F-35 Müşterek Taarruz Uçağı Projesi'nden ABD tarafından çıkarılmıştır. ABD Başkanı Donald Trump, zirve boyunca Türkiye'nin F-35 projesine dönüşüne dair yaptığı farklı yöndeki açıklamalarla bu konudaki kafa karışıklığını da derinleştirmiştir.

Yine ABD Başkanı Trump; bu toplantıda Türkiye'ye, Amerika'nın Hasımlarına Yaptırımlarla Karşı Koyma Yasası (CAATSA) kapsamında uygulanan yaptırımların kaldırılacağını söylemişse de bunun için S-400 füzelerinin Türkiye'nin envanterinden çıkarılması gerekmektedir. Türkiye'nin bu füzeleri bir Ortadoğu ülkesine satılacağı konusunda kamuoyuna bazı haberler yansımıştır. Ancak bu satışın da Türkiye ile Rusya arasında yapılan antlaşma çerçevesinde Rusya'nın iznine tabi olduğu unutulmamalıdır.

Diğer taraftan, CAATSA yaptırımları kalkması, Türkiye'nin F-35 Savaş Uçaklarını alabilmesi için tek başına yeterli değildir. ABD'nin başka ülkelere silah satışı prosedürleri siyasi, teknik ve hukuki pek çok sürecin tamamlanmasını gerektirmektedir. Bunların ABD'de Kasım ayında yapılacak seçimlerden önce tamamlanması sağlanıp sağlanamayacağı, bu sağlansa bile Türkiye'nin F-35 projesine müşteri olarak mı yoksa yeniden üretim ortağı olarak mı geri döneceği belirsizdir.

Ayrıca, KAAN uçaklarında kullanılacak F110 motorlarının ithali konusunda da belirsizlik sürmektedir. ABD Kongresi'nde itiraz süresi dolmuş olsa da sürecin bundan sonra nasıl işleyeceği, ne kadar sürede tamamlanacağı henüz net değildir.

Bu çerçevede, NATO'nun önümüzdeki dönem perspektifinde Türkiye'nin üstleneceği sorumluluklar ve atılması gereken adımlar; müttefik ülkelerin savunma harcamalarının 2035'e kadar milli gelirlerinin %5'ine (%3,5 temel askeri harcamalar ve %1,5 güvenlik yatırımları) çıkarılması hedefinin Türkiye ekonomisine olası etkileri; F-35 Savaş Uçakları, CAATSA yaptırımları ve KAAN uçaklarının motorları gibi kritik konularla ilgili yapılan görüşmeler, Anayasamızın "TBMM'nin Bilgi Edinme ve Denetim Yolları" başlıklı 98'inci maddesinde ifade edilen "toplumu ve Devlet faaliyetlerini ilgilendiren konular" kapsamındadır.

Bu konuların TBMM Genel Kurulu'nda bir an evvel görüşülerek milletvekillerinin bilgilendirilmesini talep ederiz.

